

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Συνεχίζουμε και στο ΜΑΘΗΜΑ αυτό την έκθεση της υποθέσεως θεατρικών έργων με το φαινόμενο ΙΨΕΝΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ.

Στό έργο «**ΟΡΓΙΣΜΕΝΑ ΝΕΙΑΤΑ**» του Άγγλου ήθοποιου, σκηνοθέτη και συγγραφέα Τζόν Όσμπορν.

Άν ο έσω κόσμος του ανθρώπου έχει χαρακτηριστεί ανεξερεύνητο δάσος που μένει άγνωστος σε μεγάλη έκταση ακόμη και στον ίδιο, στο πρόσωπο του κεντρικού ήρωα, του Τζίμμου Πόρτερ, έχουμε την συγκλονιστική θέα μιās ζούγκλας με εύχυμους καρπούς και δηλητηριώδη φίδια, άκακες γαζέλες και αίμοβόρα θηρία. Ένα ένεργό ήφαιστειο στά σπλάχνα του όποιου βράζουν χρυσός και σκουριά, άσημί και λάβα, πολύτιμοι λίθοι και θειάφι.

Δύο αντιμαχόμενοι κόσμοι στό έσωτερικό του Τζίμμου και ένα φάσμα αντιθέσεων και συγκρούσεων στόν οικογενειακό και κοινωνικό περίγυρο, προβλήματα και καταστάσεις της έποχής μας, μία σύνθεση τραγικού και κωμικού στοιχείου, σκληρότητας και τρυφερότητας, ή νηνεμία και τό μπουρίνι άναδεικνύουν τό έργο "Οργισμένα Νειάτα" σ' ένα έπιτυχημένο, πολυσύνθετο δημιούργημα με άξία που υπερβαίνει όρια τόπου και χρόνου. Γι' αυτό σημειώνει έπιτυχία παντού και πάντα ως φίλμ και ως θεατρικό έργο.

Στό διαμέρισμα-σοφίτα, σε μεγάλη πόλη στην περιοχή Μήντλαντ της Άγγλίας, σε λίγες ώρες από την ζωή δύο νέων συζύγων που πλαισιώνονται από φίλο συγγάτοικο, φίλη προσωρινή συγγάτοικο και τον πατέρα της νεαρής συζύγου σε σύντομη επίσκεψη, σκιαγραφούνται με τον λόγο και την σιωπή, με σκηνική δράση και περιγραφές που αναφέρονται στό παρελθόν και τό παρόν, ή σύγκρουση δύο κόσμων των γενεών και ή αντίθεση των δύο φύλων, αντίθεση δύο τάξεων, σύγκρουση δύο κόσμων, αντίθεση στους θεσμούς και στά παραδεδομένα.

Κάτι από τήν ἀτμόσφαιρα τῶν τσεχωφικῶν ἔργων καί τήν "Νόρα" τοῦ Ίψεν, παραπομπή στήν ἀντίθεση τῶν συζύγων τοῦ Στρίντμπεργκ, ἡ καταρράκωση τοῦ γάμου, ρήγματα τῆς φιλίας, ἰψενικά τρίγωνα, ἡ μεταμέλεια καί ἡ συγνώμη, ἡ ἐσωτερική πάλη μέ τό κακό – προγεφύρωμα τῆς βασιλείας τοῦ κακοῦ μέσα μας.

Στό ἔργο τοῦ Νικολάου Λάσκαρη «**ΜΑΛΛΙΑ ΚΟΥΒΑΡΙΑ**».

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στήν Ἀθήνα κατά τό τέλος τοῦ προηγούμενου αἰῶνα, στό σπίτι τοῦ Κώστα Κουντουπῆ. Ὁ Τρακαράς, στέλεχος μυστικῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας πού κατά πᾶσα πιθανότητα ἐργάζεται γιά τήν ἀπελευθέρωση περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος ὑπό τουρκικό ζυγό ἀκόμη, ἐπισκέπτεται τόν Κουντουπῆ γιά νά τόν προετοιμάσει γιά ταξίδι στή Λάρισα. Εἶναι καί αὐτός μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας καί ἡ ἀποστολή του, πού πρέπει νά μείνει μυστική, εἶναι νά συναντήσῃ ἐπαναστάτες. Προσποιούμενος ὅτι πάσχει ἀπό ρευματισμούς, ὁ Κουντουπῆς λέει στή γυναῖκα του Εὐφροσύνη καί στήν πένθερά του ὅτι θά πάει στήν Αἰδηψό γιά λουτρό. Γιά νά ἱκανοποιήσῃ τήν περιέργεια τῆς γυναίκας του, πού ἀντιλήφθηκε ὅτι κάποιο μυστικό μοιράζονται ὁ ἄντρας της καί ὁ Τρακαράς τῆς σερβίρει τό «παραμῦθι» ὅτι ἔχουν ἀνακαλύψει μίαν ὑπνοβάτιδα πού μπορεῖ νά γνωρίσει τά αἰσθήματα τοῦ καθενός ἐξετάζοντας λίγες τρίχες ἀπό τό κεφάλι του. Γιά νά διασκεδάσῃ τήν ζηλοτυπία καί καχυποψία τῆς γυναίκας του, ὁ Κουντουπῆς τῆς ζητᾶ λίγες τρίχες ἀπό τά μαλλιά της καί ὑπαγορεύει στόν ἐνημερωμένο φίλο του Τρακαρά τήν ἀπάντηση τῆς μάντισσας πού βεβαιώνει ὅτι ἡ κυρία ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς ὁποίας προέρχονται οἱ τρίχες ἀγαπᾶ τόν Κουντουπῆ καί ἀνταγαπάται ἀπό αὐτόν.

Πρῖν ἀπό τήν ἀναχώρησή του ἔρχεται ὁ γνωστός τους Κώστας Φουρούσης καί ζητᾶ τήν βοήθειά τους γιατί εἶναι τρελά ἐρωτευμένος μέ ἄγνωστή του νέα πού ἐξαφανίσθηκε. Ἡ ὑπνοβάτις ὅμως θά βοηθήσῃ. Ἀρκοῦν λίγες τρίχες ἀπό τό κεφάλι του. Ἐμφανίζεται καί ἄλλος φίλος τοῦ Κουντουπῆ, ὁ Μενέλαος Λουλᾶς, πού ἔλειπε στήν Αἴγυπτο. Ἡ γυναῖκα του Μάσιγκα καί ἡ ἀνεψιά της, πού δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τήν νέα πού ἐν ἀγνοία της εἶχε κλέψει τήν καρδιά τοῦ Φουρούση, βρίσκονται στήν Αἰδηψό. Ὁ Λουλᾶς παραδίδει στόν Κουντουπῆ, πού ὑποτίθεται ὅτι φεύγει γιά τήν Αἰδηψό, συστατική ἐπιστολή πρὸς τήν γυναῖκα του. Ἐπειδή ὅμως ἐκεῖνος θά πάει στή Λάρισα, παραδίδει τήν ἐπιστολή στόν Φουρούση γιά νά συναντήσῃ καί νά κερδίσει τήν νέα πού ἔχει ἐρωτευθεῖ. Κατά τήν ἀπουσία τοῦ Κουντουπῆ ὁ Τρακαράς φέρνει τήν ὑποτιθέμενη ἀπάντηση τῆς ὑπνοβάτιδος πού ἀντί νά χαροποιήσῃ τήν Εὐφροσύνη Κουντουπῆ καί νά τήν βεβαιώσῃ γιά τήν πιστότητα τοῦ ἄντρα της τήν ἐξοργίζει γιατί οἱ τρίχες πού εἶχε δώσει δέν ἦσαν ἀπό τά μαλλιά της, ἀλλά ἀπό τήν πλεξούδα ἄλλης γυναίκας. Στή συνέχεια ἡ πλοκή τῆς ὑποθέσεως, κάποιες συμπτώσεις, κάποιες παρεξηγήσεις πυροδοτοῦν τήν ἔξαψη τῆς φαντασίας πού συμπαρασύρει καί τήν καρδιά τῶν προσώπων. Ὁ Λουλᾶς ὑποπτεύεται τήν γυναῖκα του ὅτι τόν ἀπατᾶ μέ τόν Κουντουπῆ, ἡ Φρόσω ὑποπτεύεται ὅτι ὁ ἄντρας της τήν ἀπατᾶ μέ τήν Μάσιγκα καί σκέπτεται διαζύγιο. Ὁ Κουντουπῆς ὑποπτεύεται τήν γυναῖκα του ὅτι τόν ἀπατᾶ μέ τόν Λουλᾶ ἢ τόν Φουρούση. Ἐχουν γίνει

μαλλιά κουβάρια. Ένταση και όξυτητα στίς σχέσεις τῶν συζύγων και τῶν φίλων. Έτοιμάζονται για μονομαχία, αλλά τά πράγματα ξεμπλέκουν τελικά.

Άξιοσημείωτο τό γεγονός ότι τό έργο αυτό προσφέρει τόση διασκέδαση χωρίς νά άγνοεϊ τήν εὐπρέπεια. Δέν διασκεδάζει μόνον μέ τόν μηχανισμό τῆς φάρσας, αλλά και μέ τά εὐφυολογήματα, μέ τά λογοπαίγνια και τά εὐπρεπή ὑπονοούμενα. Μέ τά φερσίματα τοῦ κωμικοῦ Φουρούση και τοῦ σοβαροῦ ὑπηρέτη Γιακουμῆ.

Άλλά τό «Μαλλιά κουβάρια» τοῦ Ν. Λάσκαρη δέν εἶναι μόνο διασκέδαση. Εἶναι και σπουδή τοῦ ἀνθρώπου. Στούς χαρακτηρες του ἀναγνωρίζουμε στοιχεία τοῦ ἑαυτοῦ μας και τῆς συμπεριφορᾶς μας. Εἶναι ἀκόμη μιὰ ἀριστοτεχνική σπουδή τῆς δράσεως τοῦ σπορέα τῶν ζιζανίων πού βρίσκει στό νοῦ και στήν καρδιά μας πρόσφορο ἔδαφος.

Στό έργο «**ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ**» τοῦ Ἁγγλου συγγραφέα Ντέιβιντ Χέαρ.

Όπως σέ πολλά σύγχρονα θεατρικά έργα ἔτσι και στό «Γυάλινος Οὐρανός» δέν παρακολουθοῦμε στή σκηνή καμία συναρπαστική δράση. Τά πρόσωπα εἶναι συνηθισμένοι ἀνθρωποι. Τά λόγια τους, οἱ ἐνέργειές τους, τά φερσίματά τους, οἱ ἀντιδράσεις τους στά διάφορα γεγονότα, οἱ ἀντιλήψεις τους και οἱ θέσεις τους μᾶς εἶναι γνώριμες.

Αὐτή ἡ ἐντύπωση ὅμως εἶναι ἐπιφανειακή. Τό ποτάμι κυλάει ἀπαλά γιατί τό ἔδαφος δέν ἔχει μεγάλη κλίση, ἡ κοίτη εἶναι σχεδόν ὀριζόντια, αλλά ἔχει βάθος. Αὐτό τό βάθος μᾶς φωτίζει ἡ δεξιοτεχνία τοῦ συγγραφέα πού διαθέτει τήν ἱκανότητα ἔμπειρου ψυχαναλυτῆ. Ἡ ὑπόθεση ἐκτυλίσσεται σ' ἕνα φτωχικό και παγερό διαμέρισμα στό βορειοδυτικό Λονδίνο, αλλά μέσα ἀπό τόν λόγο και τίς ἐνέργειες τῶν τριῶν προσώπων ὁ δραματουργός ξεδιπλώνει μπροστά μας τήν ἀπέραντη θεά τοῦ ἐσωτερικοῦ τους κόσμου και τοῦ κόσμου ὅπου ζοῦν.

Τρία πρόσωπα, τρεῖς διαφορετικοί κόσμοι. Τρία πρόσωπα πού κάποτε συνυπῆρξαν κάτω ἀπό τήν ἴδια στέγη και ἡ ζωή τους ἦταν δεμένη ἔχουν τώρα χωρίσει και ὁ καθένας πορεύεται τόν δρόμο του. Ἀντιπροσωπευτικός τύπος σύγχρονου οἰκονομικοῦ ἀνθρώπου ὁ Τόμ Σάρτζεντ ἔκανε σκοπό τῆς ζωῆς του τήν ἐπιχειρηματική ἐπιτυχία. Προχωρεῖ θριαμβευτικά ἀπό ἕνα ἐστιατόριο σέ περισσότερα, ἐπεκτείνεται και σέ ξενοδοχεῖα. Ἡ δραστηριότητά του ὑπερβαίνει τά ἔθνικά σύνορα. Ἐκτισε καινούργιο σπίτι μέ σύγχρονες ἀνέσεις, διαθέτει ἀκριβό αὐτοκίνητο μέ ὁδηγό, ἀπέκτησε σπίτι στίς Μπαχάμες. Δέν εἶναι εὐτυχισμένος ὅμως. Ὑποφέρει ἀπό μοναξιά, ἀπό ἐνοχές για τήν στάση του ἀπέναντι στή γυναῖκα του πού πέθανε ἀπό καρκίνο, για τήν ἀπιστία. Ἀποτυχία ἡ σχέση του μέ τά ἄλλα δύο πρόσωπα τοῦ ἔργου. Τό ὑπαρξιακό κενό χαίνει, μέσα του.

Ἡ Κύρα Χόλις, μιὰ νεαρή μαθηματικός πού ἐργαζόταν στήν ἐπιχείρηση τοῦ Τόμ, ἔμενε στό σπίτι του και ἔγινε ἐρωμένη του, δέν προτίμησε τόν δρόμο τῆς φαινομενικῆς εὐτυχίας και ἐπιτυχίας. Ἐργάζεται σ' ἕνα σχολεῖο σέ ὑποβαθμισμένη περιοχή τοῦ ἀνατολικοῦ Λονδίνου και προσπαθεῖ νά βοηθάει τά παιδιά φτωχῶν μεταναστῶν. Ἡ προσφορά της καταξιώνει τήν ζωή

της καί τήν ἐνδυναμώνει στήν ἀντιμετώπιση διαφόρων δυσκολιών, στερήσεων, κόπων. Δέν ὑποκύπτει στόν πειρασμό τῆς ἀνετης ζωῆς, πού θά εἶχε κοντά στόν Τόμ, ὅταν ἡ πρόσκληση ἔρχεται.

Πειστικό πορτραῖτο καί τό πρόσωπο τοῦ νεαροῦ Ἐντουαρντ Σάρτζεντ (λόγος, φέρσιμο, προβληματισμοί, κρίσεις). Ἐκπρόσωπος μιᾶς γενεᾶς πού ἔχει κάποια ἀρνητικά στοιχεῖα, ἀλλά δίνει ἐλπίδες. Ὁ Ἐντουαρντ προσπαθεῖ νά ἐπανασυνδέσει τόν πατέρα του μέ τήν Κύρα. Ἄν μποροῦσαν, αὐτός καί ἡ γενεά του, νά κάνουν ζωή τους τήν ἐπιχειρηματική δημιουργικότητα μπολιασμένη μέ τήν ἀνιδιοτελεῖ προσηφωρά!

Στήν ὄπερα τοῦ Μότσαρτ «**Η ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ**».

ΠΡΑΞΗ 1^η

Ἡ Βιτέλια, περήφρανη κόρη τοῦ ἐκθρονισμένου αὐτοκράτορα Βιτέλιου, σχεδιάζει τή δολοφονία τοῦ αὐτοκράτορα Τίτου. Δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει τό γεγονός πώς ὁ Τίτος, τόν ὁποῖο κρυφά ἀγαπᾷ, δέν διάλεξε αὐτήν, τήν πρώτη κυρία τῆς Ρώμης- γιά σύζυγο, ἀλλά προτίμησε τή «βάρβαρη» Βερενίκη, κόρη τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἰουδαίας. Στήν ὀργή της, προσπαθεῖ νά πείσει τόν θαυμαστή της, τόν Σέξτο, νά μετάσχει στή συνωμοσία. Ἄν καί ὁ Σέξτος θά μποροῦσε νά κάνει τά πάντα γιά τή Βιτέλια, διστάζει νά πράξει τέτοιο τερατώδες ἐγκλημα καί προσπαθεῖ νά τήν ἡρεμήσει. Ἡ προσπάθεια του ὅμως αὐξάνει τήν ἀποφασιστικότητά της. Τόν ἀπειλεῖ πώς θά τόν ἐγκαταλείψει καί ἔτσι ὁ Σέξτος συμφωνεῖ νά γίνει συνωμότης. Ὁ Ἄννιος, ἐρωτευμένος μέ τήν ἀδελφή τοῦ Σέξτου Σερβίλια, φέρνει τήν εἶδηση πώς ὁ Τίτος - συμβιβασόμενος μέ τήν ἐπιθυμία τοῦ λαοῦ τῆς Ρώμης - ἄφησε τή Βερενίκη καί ἐπιθυμεῖ νά μιλήσει στόν Σέξτο. Μέ νέες ἐλπίδες, ἡ Βιτέλια λέει στόν Σέξτο νά ἐγκαταλείψουν τά σχέδια τῆς δολοφονίας, καί ἀποκαλύπτει μία ἥπια καί συμβιβαστική πλευρά τοῦ χαρακτήρα της.

Ἀλλαγὴ σκηνῆς: μεγάλη δημόσια τελετή στό Φόρουμ τῆς Ρώμης. Ὁ Αὐτοκράτορας παραλαμβάνει ἀπό τό χέρι τοῦ πιό ἐμπιστοῦ ἄντρα του, τοῦ Πόπλιου, τόν φόρο ὑποτελείας τῶν κυριευμένων ἐπαρχιῶν μέ τόν ὁποῖο οἱ Ρωμαῖοι προτίθενται νά κτίσουν ἕνα ναό πρός τιμὴν τοῦ Τίτου. Ὁ μεγαλόψυχος Τίτος ὅμως ἀποφασίζει, τό χρυσάφι νά δοθεῖ στά χωριά πού ὑποφέρουν ἀπό τήν πρόσφατη ἐκρηξὴ τοῦ Βεζούβιου. Ὄταν τά πλήθη διαλύονται, ὁ Τίτος καλεῖ τόν Ἄννιο καί τόν Σέξτο καί τοὺς λέει πώς σκοπεύει νά παντρευτεῖ τήν Σερβίλια, τήν ἴδια κιόλας μέρα. Ὁ Σέξτος μένει ἄφωνος ἀπό σύγχυση καί ἀπαντᾷ ὁ Ἄννιος, ὁ ὁποῖος δέν λέει τίποτα γιά τά δικά του αἰσθήματα πρός τήν Σερβίλια καί εὐχεταί νά ἔχει κάνει ὁ Αὐτοκράτορας καλὴ ἐπιλογή. Μέ διαταγὴ τοῦ Τίτου, μάλιστα, ὁ Ἄννιος πρέπει ὁ ἴδιος νά ἀναγγεῖλει τά νέα στή Σερβίλια, πράγμα πού κάνει, μέ ψυχικὴ ταραχή.

Ἡ Σερβίλια δέν εἶναι διατεθειμένη νά πράξει ἐναντία στά αἰσθήματά της. Πηγαίνει κατ' εὐθεῖαν στόν Τίτο καί, ἀνοιχτά, τοῦ ἐξομολογεῖται πώς ἀγαπάει τόν Ἄννιο. Μέ μεγαλοψυχία ὁ Τίτος τήν ἀπαλλάσσει καί, βαθιὰ συγκινημένος, ἐπαινεῖ τήν τιμιότητά της.

Όταν η Βιτέλια μαθαίνει πώς ο Αυτοκράτορας διάλεξε πάλι άλλη για νύφη του, διατάζει τον Σέξτο να εκτελέσουν άμέσως τή δολοφονία. Ο Σέξτος διστάζει πάλι. Η Βιτέλια τον κάνει να ζηλέψει και μετά του λέει πώς θα γίνει δική του μόνον αφού θα έχει πεθάνει ο Τίτος. Έτσι, ο Σέξτος δέχεται τελικά. Τρέχει αποφασισμένος να εκτελέσει τό έγκλημα, αλλά άμέσως μετά η Βιτέλια μαθαίνει πώς ο Τίτος επιθυμεί να τήν παντρευτεί. Για πρώτη φορά συνειδητοποιεί τί έχει κάνει και φωνάζει άπεγνωσμένα τον Σέξτο. Είναι όμως άργά. Ο Σέξτος έχει ήδη βάλει σέ έներγεια τά σχέδιά της.

Τό Καπιτώλιο είναι στίς φλόγες και κραυγές τρόμου ακούγονται από μακριά. Όλοι άνησυχούν για τή ζωή του Αυτοκράτορα και ρωτούν ποιός κρύβεται πίσω από τήν έξέγερση. Η Βιτέλια μόλις καταφέρνει να άποτρέψει τον Σέξτο από του να όμολογήσει τήν ένοχή του.

ΠΡΑΞΗ 2η

Ο Σέξτος μαθαίνει από τον Άννιο ότι ο Αυτοκράτορας είναι ζωντανός και σώς, πρός μεγάλη του φυσικά έκπληξη, γιατί πίστευε πώς ο ίδιος είχε μαχαιρώσει τον Τίτο. Τότε άποκαλύπτει στον φίλο του τήν ένοχή του. Ο Άννιος τον ίκετεύει να μή φύγει αλλά να ζητήσει τή συγγνώμη του Αυτοκράτορα. Ο Σέξτος δέν ξέρει τί να κάνει, όταν η Βιτέλια, από φόβο πώς θα άποκαλυφθεί ή δική της ένοχή, τον προτρέπει να φύγει.

Μπαίνει ο Πόπλιος μέ στρατιώτες και παίρνει τό ξίφος του Σέξτου. Έξηγει ότι ένας από τους συνωμότες πρόδωσε τον Σέξτο. Μέ πίκρα και θλίψη, ο Σέξτος άποχαιρετά την Βιτέλια.

Σέ μία μεγάλη αίθουσα έχουν μαζευτεί οί πατρίκιοι και ο λαός τής Ρώμης για να τιμήσουν τον Αυτοκράτορα μετά τή σωτηρία του, ο Τίτος δέν μπορεί να πιστέψει πώς ο Σέξτος ήθελε πράγματι να τον δολοφονήσει και περιμένει άνυπόμονα τήν άπόφαση τής Συγκλήτου, πού δικάζει τον Σέξτο. Τέλος, έρχεται ο Πόπλιος, άνακοινώνει πώς ο Σέξτος όμολόγησε τό έγκλημά του και προτείνει στον Αυτοκράτορα τή θανατική καταδίκη να τήν ύπογράψει. Ο Άννιος ίκετεύει τον Τίτο να λυπηθεί τον φίλο του. Η ίκεσία του δέν είναι μάταιη: ο Τίτος άποφασίζει να άνακρίνει ο ίδιος τον προδότη. Όταν ο Σέξτος όδηγείται στον Τίτο, δέν τολμά να τον κοιτάξει στά μάτια. Έν τούτοις, άρνεϊται πεισματικά να άπαντήσει σέ ό,τι τον ρωτούν για να μή θέσει σέ κίνδυνο τήν Βιτέλια. Έκφράζει όμως στον Τίτο τή βαθιά του μεταμέλεια. Παίρνοντας τή συμπεριφορά του Σέξτου για ύπεροψία, ο Τίτος διατάζει να τον όδηγήσουν στην άρένα και ύπογράφει τή θανατική καταδίκη.

Σέ λίγο όμως σκίζει τό χαρτί, χωρίς έν τούτοις άμέσως να άνακοινώσει πώς ο Σέξτος θα συγχωρηθεί. Όταν η Βιτέλια ακούει ότι ο Σέξτος πρόκειται να πεθάνει, βασανίζεται από φόβο, τύψεις και οϊκτο. Η Σερβίλια τήν άποπαίρνει, πού αφήνει τον φίλο της να πεθάνει χωρίς να κάνει καμιά προσπάθεια να τον σώσει. Τέλος η Βιτέλια άποφασίζει να όμολογήσει πώς αυτή ύποκίνησε τή δολοφονική άπόπειρα και άποχαιρετά μέ μεγάλη θλίψη τον κόσμο. Μπρός στό Κολοσσαίο, ο λαός τής Ρώμης περιμένει να δει τον Σέξτο να ρίχνεται στά θηρία. Η Βιτέλια, πέφτει τότε στά πόδια του Αυτοκράτορα και όμολογει πώς για όλα τά γεγονότα ύπεύθυνη ήταν μόνο αυτή. Ο Τίτος ξαφνιάζεται γιατί τή στιγμή πού προτίθεται να συγχωρέσει

έναν ένοχο, αποκαλύπτεται ένας άλλος. Αποφασίζει, εν τούτοις, να ελευθερώσει όλους τους συνωμότες και όρχίζεται πώς θά τους συγχωρέσει και θά ξεχάσει όλα όσα έγιναν.

Συγκινημένοι και χαρούμενοι όλοι, ύμνουν τή μεγαλοφυχία του Τίτου.

Στήν όπερα του Χαίντελ «ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ».

Α. ΠΡΑΞΗ

1η ΣΚΗΝΗ: ΜΙΑ ΠΕΔΙΑΔΑ ΣΤΟ ΝΕΙΛΟ

Ό Ιούλιος Καίσαρας νικώντας τον αντίπαλό του Πομπήιο επιστρέφει νικητής στην Αίγυπτο. Σε θριαμβευτική ύποδοχή ο λαός της Αιγύπτου έπευφημεί τον Ιούλιο Καίσαρα. Η γυναίκα του Πομπήιου Κορνηλία και ο γιός της Σέξτος άπευθύνουν ειρηνικές παρακλήσεις στον νικητή. Ό Καίσαρας πρόθυμος για ειρήνη καλεί να φωνάξουν τον Πομπήιο. Έλπίζοντας να κερδίσει την εύνοια του Καίσαρα, ο Πτολεμαίος διέταξε να σκοτώσουν τον Πομπήιο, πού ζήτησε καταφύγιο στο παλάτι του. Ό Άχιλλάς έμφανίζεται στον Καίσαρα και του προσφέρει σαν δείγμα ύποταγής τό κεφάλι του Πομπήιου. Γεμάτοι άποτροπιασμό ο Καίσαρας και οι παρόντες αντικρύζουν τό φριχτό θέαμα. Έξοργισμένος ο Ιούλιος Καίσαρας άπευθύνεται στον Άχιλλά έκφράζοντας την άποστροφή του για τή βίαιη πράξη του και διατάσσει να φυλάξουν την τέφρα του Πομπήιου. Ένώ ή Κορνηλία χάνει τις αισθήσεις της, ο γιός της όρχίζεται έκδίκηση για τον θάνατο του πατέρα του. Ό Κούριος γοητευμένος από την Κορνηλία προσπαθεί να την κατακτήσει.

2η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Η Κλεοπάτρα, ή αδελφή του Πτολεμαίου, έγείρει σαν πρωτότοκη δικαιώματα στο θρόνο της Αιγύπτου. Προσπαθώντας να πραγματοποιήσει τους στόχους της άποφασίζει να δελεάσει τον Καίσαρα. Έν τώ μεταξύ ο Άχιλλάς έμφανίζεται στον Πτολεμαίο και περιγράφει την όργη του Καίσαρα. Προσφέρεται να τον δολοφονήσει, αν σαν άντάλλαγμα κερδίσει την Κορνηλία. Ό Πτολεμαίος δέχεται την προσφορά του.

3η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ.

Ό Καίσαρας άποδίδει τις τελευταίες τιμές μπροστά στην τέφρα του Πομπήιου αναλογιζόμενος τή ματαιότητα της ανθρώπινης ύπαρξης. Εκείνη τή στιγμή έμφανίζεται ή Κλεοπάτρα μεταμφιεσμένη σαν μιά ύπηρέτριά της — τή Λυδία— και ζητά από τον Καίσαρα να την προστατεύσει από τον βίαιο Πτολεμαίο. Γοητευμένος από την παρουσία της ο Καίσαρας της ύπόσχεται βοήθεια. Αφού άποχωρεί ο Καίσαρας, έμφανίζεται ή Κορνηλία, πού θρηνεί μπροστά στην τέφρα του Πομπήιου. Ένώ όρχίζεται έκδίκηση κρατώντας ένα ξίφος στο

χέρι, εμφανίζεται ο Σέξτος απαιτώντας να εκδικηθεί αυτός για τον πατέρα του. Η Κλεοπάτρα εμφανίζεται και προτείνει στον Σέξτο βοήθεια.

4η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Ο Πτολεμαῖος καλεί τον Καίσαρα στο παλάτι του, όπου σχεδιάζει να τον δολοφονήσει ύπουλα. Ο Καίσαρας προαισθάνεται τον κίνδυνο που τον απειλεί. Στη σκηνή εμφανίζονται ο Σέξτος όπλισμένος και η Κορνηλία. Ο Σέξτος άφοπλίζεται από τους Αιγύπτιους στρατιώτες και συλλαμβάνεται. Η Κορνηλία έξαναγκάζεται να ύποκύψει και ύποδουλώνεται. Έν τω μεταξύ ο Άχιλλάς πλησιάζει την Κορνηλία προσφέροντας σ' αυτή και τον γιό της έλευθερία, άφου άνταποκριθεί στις άπαιτήσεις του. Η Κορνηλία άρνείται. Η πράξη τελειώνει με τό ντουέττο τής Κορνηλίας και του Σέξτου.

B. ΠΡΑΞΗ

1η ΣΚΗΝΗ: ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ — ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ.

Η Κλεοπάτρα σκηνοθετώντας μιά μυθική εικόνα του Παρνασσού περιστοιχισμένη από Μούσες περιμένει την άφιξη του Ίουλίου Καίσαρα. Ο Καίσαρας οδηγείται στην Κλεοπάτρα, που προσπαθεί να τον κερδίσει άσκώντας όλη τή δύναμη τής γοητείας της, χωρίς όμως να άποκαλύψει τό άληθινό της πρόσωπο. Ο Καίσαρας μαγεύεται από την παρουσία της.

2η ΣΚΗΝΗ: ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Ο Άχιλλάς προσπαθεί μάταια να κατακτήσει την Κορνηλία. Ο Πτολεμαῖος έπηρεασμένος και αυτός από την γοητεία της επιχειρεί να την κερδίσει χωρίς καμιά άνταπόκριση. Άπελπισμένη από τις έπιθέσεις που δέχεται η Κορνηλία άποφασίζει ν' αυτοκτονήσει. Ο Σέξτος δραπετεύοντας με τή βοήθεια του Νιρένου εμφανίζεται στην κατάλληλη στιγμή και την συγκρατεί. Ο Σέξτος σχεδιάζει τώρα τή δολοφονία του Πτολεμαίου.

3η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ.

Η συνάντηση Καίσαρα και Κλεοπάτρας διακόπτεται από την εμφάνιση του Κούριου, που δηλώνει ότι καταζητούν τον Καίσαρα. Μπροστά στον κίνδυνο η Κλεοπάτρα άποκαλύπτεται και παρακαλεί τον Καίσαρα να δραπετεύσει. Ο Καίσαρας αναλογίζεται τον κίνδυνο που διατρέχει και έτοιμάζεται ν' άντιμετωπίσει τους έχθρούς του, ενώ η Κλεοπάτρα προσεύχεται στους θεούς.

Γ. ΠΡΑΞΗ

1η ΣΚΗΝΗ: ΕΝΑ ΤΟΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ.

Ἡ μάχη μεταξύ τῶν δυνάμεων τῆς Κλεοπάτρας καί τοῦ Πτολεμαίου τελειώνει μέ τή νίκη τοῦ Πτολεμαίου. Ἡ Κλεοπάτρα συλλαμβάνεται καί πιστεύοντας ὅτι ὁ Καίσαρας εἶναι νεκρός θρηνεῖ τήν ἦττα της. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Καίσαρας στήν προσπάθειά του νά διαφύγει ἀπό τοὺς ἐχθρούς τους, εἶχε πέσει στή θάλασσα γιά νά σωθεῖ. Ἐμφανίζεται ἐξουθενωμένος καί προσπαθεῖ νά ἀνακτήσει δυνάμεις. Ἐκείνη τή στιγμή παρουσιάζονται ὁ Σέξτος καί ὁ θανάσιμα τραυματισμένος Ἀχιλλάς. Ὁ Ἀχιλλάς ἐξομολογεῖται ὅτι σκότωσε τόν Πομπήιο στήν προσπάθεια του νά κερδίσει τήν Κορνηλία. Πεθαίνοντας δίνει στό Σέξτο ἕνα δαχτυλίδι. Δείχνοντας τή σφραγίδα του θά μπορούσε νά κερδίσει μέ τό μέρος του τήν ἔνοπλη ἀκολουθία του, πού παραφυλούσε ἐκεῖ κοντά. Ἀκούγοντας τή συνομιλία ὁ Καίσαρας ἐκμεταλλεύεται τήν κατάλληλη στιγμή καί ἡγεῖται τῆς ἀκολουθίας τοῦ Σέξτου προκειμένου νά σώσει τήν Κορνηλία καί τήν Κλεοπάτρα.

2η ΣΚΗΝΗ: Ἡ ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Ἡ Κλεοπάτρα ἀποχαιρετᾷ τήν πιστή ἀκολουθία της καθώς ἐμφανίζεται ὁ Καίσαρας καί τήν ἀπελευθερώνει. Τῆς ὑπόσχεται τό θρόνο τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Πτολεμαῖος πιέζει τήν Κορνηλία νά ὑποκύψει στίς ἐπιθυμίες του. Τότε παρουσιάζεται ὁ Σέξτος καί τήν σώζει. Σκοτώνει τόν Πτολεμαῖο καί ἀπελευθερώνει τήν Κορνηλία.

3η ΣΚΗΝΗ: ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Σέ μιά γιορταστική ἀτμόσφαιρα ὁ Καίσαρας καί ἡ Κλεοπάτρα πανηγυρίζουν τό θρίαμβο τους. Ὁ Καίσαρας ὑποδέχεται ἐγκάρδια τήν Κορνηλία καί τόν Σέξτο καί ἀκολουθεῖ ἡ στέψη τῆς Κλεοπάτρας. Τό πλήθος ἐπευφημεῖ τό εὐτυχισμένο ζευγάρι.

Στήν ὀπερέτα «**ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ**» τοῦ Νίκου Χατζηαποστόλου.

Ἡ ὑπόθεση τῆς ὀπερέτας, πού πρωτοπαρουσιάσθηκε στίς 21 Μαΐου 1924, ἐκτυλίσσεται στήν Ἀθήνα. Τό σκηνικό τοῦ χώρου ἐκφράζει καί τήν κοινωνική σύνθεση τῶν προσώπων τοῦ ἔργου. Ἐνα φτωχόσπιτο, ἡ παράγκα ἑνός παπουτσοῦ, ἕνα καφενεδάκι, μιά νεοκλασική ἀστική κατοικία, στό βᾶθος ἕνα ἐργοστάσιο. Στό καφενεῖο βρίσκονται ὁ Σπύρος ὁ καφετζῆς, ὁ τσαργάρης Στάμος καί ὁ βοηθός του Γιακουμής. Καθώς σουρουπώνει φθάνουν ἐργάτες καί ἐργάτριες ἀπό τό ἐργοστάσιο. Μιά ἐργάτρια εἶναι καί ἡ Λίτσα, μιά νέα πού πιέζεται ψυχολογικά ἀπό τήν φτώχεια. Ὁ μνηστήρας της Σπύρος, ὁ καφετζῆς, προσπαθεῖ νά τήν παρηγορήσει λέγοντάς της ὅτι ἡ εὐτυχία δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τά χρήματα.

Μετά τήν ἐμφάνιση τῆς ὑπερήτριας Ἀντζουλίνας, θείας τῆς Λίτσας, στήν ἐξώπορτα τοῦ νεοκλασικοῦ σπιτιοῦ, ἔρχονται τό ἀφεντικό της ὁ Τάκης, φοιτητής τῆς Νομικῆς, ἡ πλούσια μνηστή του Τούλα, ὁ Φούλης, ἡ Φιφή, ὁ Φρανσουά, ὁ Πάνος καί ἄλλοι φίλοι τους. Ἡ ἄκεφη, φτωχή Λίτσα τούς παρακολουθεῖ γοητευμένη. Ὁ Φούλης καί ὁ Φρανσουά τήν φλερτάρουν. Λίγο ἀργότερα ὁ Τάκης, ἄν καί ἀρραβωνιασμένος μέ τήν Τούλα, τῆς ὑπόσχεται χρήματα καί γάμο. Καί ἡ Λίτσα, ἄν καί ἀρραβωνιασμένη μέ τόν Σπύρο, ἀνταποκρίνεται.

Στό σπίτι τοῦ Τάκη οἱ φίλοι του διασκεδάζουν. Μαζί τους καί ἡ Λίτσα. Οἱ ἄντρες τήν φλερτάρουν, ὁ Πάνος τῆς προσφέρει δουλειά στό καφέ-σαντάν του. Ἐκείνη διστάζει, ὁ Τάκης τήν καθησυχάζει. Ὁ Τάκης δίνει ἐντολή στήν μοδίστρα πού ἔρχεται νά ράψει στήν Λίτσα τό πιό ἀκριβό φόρεμα. Ὁ Γιακουμῆς, πού ἐνδιαφέρεται γιά τήν Ἀντζουλίνα, εἰσβάλλει στό σπίτι γιά νά λύσει τήν ἐρωτική πολιορκία πού τῆς ἀσκεῖ ὁ Φούλης. Εἰσβάλλει κατόπιν καί ἡ παρέα τῆς γειτονιάς. Ὁ πατέρας τῆς Λίτσας, ὁ ἀρραβωνιαστικός της καί ὁ Στάμος τήν προσβάλλουν καί τῆς παίρνουν τό δαχτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνα. Ἀφοῦ ἔχουν ἀποχωρήσει, ἐμφανίζεται ἡ Τούλα πού ἀναζητᾷ τόν μνηστήρα της. Ἡ Λίτσα, πού ὅπως τῆς ἔχει πεῖ ὁ Τάκης, τήν θεωρεῖ ἐξαδέλφη του, τῆς λέει ὅτι σύντομα θά τόν παντρευτεῖ. Ἡ Τούλα τῆς ἀποκαλύπτει τήν ἀλήθεια. Ἡ Λίτσα συνειδητοποιεῖ ὅτι δέν ἔχει πλέον θέση οὔτε ἐκεῖ οὔτε στήν γειτονιά.

Στό καφέ-σαντάν ἡ Λίτσα ἐργάζεται μέ τό ὄνομα Λιλῆ. Ὁ Γιακουμῆς πουλᾷ ἀνθη στούς πελάτες. Ὁ Τάκης ὁμολογεῖ ὅτι θά παντρευτεῖ τήν Τούλα, ἀλλιῶς ἡ οἰκογένεια του θά τοῦ κόψει τό ἐπίδομα. Ἡ Λίτσα, ἄν καί τόν εἶχε ἀγαπήσει πραγματικά, τοῦ λέει μέ πίκρα ὅτι τόν ἀποδεσμεύει ἀπό τήν ὑποχρέωσή του. Τήν θέση του παίρνει ὁ Φούλης πού τήν πολιορκεῖ.

Ἡ Λίτσα συγκέντρωσε κάποια χρήματα καί μαζί μέ τήν θεία της Ἀντζουλίνα πῆγε στό Παρίσι καί σπούδασε ὑψηλή μοδιστρική. Ἐπέστρεψε στήν Ἀθήνα, συνεργάσθηκε μέ μιᾶ μεγαλομοδίστρα πού τῆς ἄφησε τό κατάστημά της. Εἶναι γνωστή μέ τό ὄνομα Λίτσα. Εἶναι εὐπορη, ράβει καί στή βασιλική οἰκογένεια. Στό σπίτι τοῦ Τάκη, πού ἔχει γίνει δικηγόρος, ἔχουμε μιᾶ κοσμική συγκέντρωση. Ὁ Τάκης σέ ἄσχημη οἰκονομική κατάσταση. Χάνει στά χαρτιά καί τά τελευταῖα του χρήματα. Ὁ Φούλης, πού μέ τό δέλεαρ τῶν χρημάτων του πλησιάζει κάθε γυναῖκα πού τόν ἐλκύει, πολιορκεῖ τήν γυναῖκα τοῦ Τάκη Τούλα. Ἐρχεται στό σπίτι τοῦ Τάκη ἡ Λίτσα καί ζητᾷ τήν οἰκοδέσποινα. Δέν τήν ἀναγνωρίζει κανείς. Συζητᾷ μέ τήν Τούλα, πού εἶναι ἔτοιμη νά ἐνδώσει στήν πολιορκία τοῦ Φούλη. Ἡ Λίτσα ἀγαπᾷ ἀκόμη τόν Τάκη καί γιά νά τόν βοηθήσει στήν δύσκολη θέση πού βρίσκεται ὑποκρίνεται ὅτι τοῦ ὀφείλει χρήματα πού τώρα τοῦ ἐπιστρέφει. Ἐκεῖνος μένει ἀναυδος μπροστά στή μεγαλοφυχία της.

Στό μοδιστράδικο τῆς Λίτσας, γνωστῆς μέ τό ὄνομα Μαντάμ Λίτσα, ἔρχεται ἡ Ἀντζουλίνα καί ἀνακοινώνει ὅτι θά παντρευτεῖ τόν Γιακουμῆ, πού ἐργάζεται ἐκεῖ. Μπαίνει καί ὁ Φούλης, πού μέ ἐκπληξη ἀναγνωρίζει τήν Λίτσα. Ἀναλαμβάνει τά χρέη τοῦ Τάκη καί τοῦ ἐξοφλεῖ καί τό παλιό δικό της χρέος. Καταβάλλει στόν Πάνο καί τήν ἀξία τῶν κοσμημάτων πού εἶχε παραγγεῖλει ἡ Τούλα. Ὁ Τάκης τῆς ζητᾷ νά μείνει κοντά της. Ἡ Λίτσα τόν παροτρύνει νά ἐπιστρέψει στήν οἰκογένειά του. Φθάνει ἕνα παιδί μέ σημεῖωμα τοῦ πατέρα της πού θέλει νά τήν ξαναδεῖ, νά τήν συγχωρήσει καί νά τῆς δώσει τήν εὐχή του πρὶν πεθάνει.

Στήν παλιά γειτονιά τῆς Λίτσας πολλά ἔχουν ἀλλάξει. Τό σπίτι της ἔχει γίνει ταβέρνα. Στήν γεμάτη ἀπό κόσμο ταβέρνα μπαίνουν οἱ Φούλης, Φρανσουά καί Πάνος γιά νά φλερτάρουν τήν Φιφή, πού ἐργάζεται ἐκεῖ. Ἔρχονται ἡ Λίτσα μέ τήν Ἀντζουλίνα καί ὁ Τάκης μέ τήν Τούλα. Οἱ παλιοί γείτονες καί φίλοι, ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλον, ἀναγνωρίζουν τήν Λίτσα, τό κορίτσι τῆς γειτονιάς. Ὁ Σπύρος, ὁ παλιός ἀρραβωνιαστικός της, φέρνει σέ ἀναπηρικό καροτσάκι τόν πατέρα τῆς Λίτσας πού πέφτει συγκινημένη στά πόδια του. Ὁ μπαρμπα-Πέτρος ζητᾶ ἀπό τόν Σπύρο νά τήν συγχωρήσει καί ἐκεῖνος τῆς ζητᾶ νά παντρευτοῦν. Ἡ Λίτσα δέχεται. Δέχεται καί ἡ Φιφή νά πάρει τόν Φούλη. Ἡ Ἀντζουλίνα ἔχει δεχθεῖ νά παντρευτεῖ τόν Γιακουμή. Ἔτσι θά ἀκολουθήσουν τρεῖς γάμοι, ἐκτός λιμπρέτου καί ἐκτός σκηῆς.

Ἡ ἐπιθυμία γιά μιά καλύτερη ὕλικά ζωή ὀδηγεῖ τήν Λίτσα στήν ἐγκατάλειψη τοῦ μνηστήρα της. Γιά τήν πράξη της αὐτή τιμωρεῖται μέ ἀπογοήτευση, διάφευση τῶν ἐλπίδων της. Δέν μένει ὅμως στήν ἀπογοήτευση. Μέ τήν προσπάθειά της ἐπιτυγχάνει καί διακρίνεται στόν ἐπαγγελματικό χῶρο. Ἡ οἰκονομική ἐπιτυχία δέν διαβρώνει τήν ἀνθρωπιά της. Ἀποδεικνύεται ἠθικά ἀνώτερη ἀπό τούς κοινωνικά ἀνωτέρους της. Ἡ ἀπόφασή της νά παντρευτεῖ τόν Σπύρο ἀποδεικνύει ὅτι δέν ἔχει ξεχάσει τήν ταπεινή καταγωγή της. Δέν ἔχουν πάρει τά μυαλά της ἀέρα.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

7 Μαΐου 2024